

ตรงตามหลักสูตรบอบ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี
2201-2109 กรมวิชาการจัดทำบัญชี
2201-1002 บัญชีเบื้องต้น
2201-1003 บัญชีเบื้องต้น 2
3205-2004 การวิเคราะห์รายงานการเงิน

การวิเคราะห์ รายงานทางการเงิน

พค. เวสิมขวัญ คุรุบุญขงค

ซีเอ็ด

การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน

โดย ผศ. เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ © พ.ศ. 2556 โดย ผศ. เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์
ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ตัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ หรือกระทำการอื่นใด โดยวิธีการใดๆ ในรูปแบบใดๆ
ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในสื่อทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ
นอกจากจะได้รับอนุญาต

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์.

การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน. --กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2556.

1. งบการเงิน. 2. การเงิน.

I. ชื่อเรื่อง.

657.3

ISBN(e-book) : 978-616-08-0807-6

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

อาคารที่ซีไอเอฟ ทาวเวอร์ ชั้น 19 เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด แขวงบางนา
เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260 โทรศัพท์ 0-2739-8000

[หากมีคำแนะนำหรือติชม สามารถติดต่อได้ที่ comment@se-ed.com]

คำนำ

ตำราวิชาการวิเคราะห์รายงานทางการเงินเล่มนี้ เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอนรายวิชาการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน สำหรับนักศึกษาระดับ ปวช., ปวส., ปริญญาตรี และประชาชนที่สนใจด้านการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน เนื้อหาของตำราเล่มนี้ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปทางการบัญชี การจัดทำงบการเงิน การวิเคราะห์งบการเงินโดยอัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์งบการเงินโดยการย่อส่วนตามแนวคิด การวิเคราะห์งบการเงินโดยวิธีศึกษา แนวโน้ม การบริหารเงินทุนหมุนเวียน การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด การศึกษาโครงสร้างทางการเงินและการวิเคราะห์ค่าของทุน และการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการเปลี่ยนแปลงปริมาณ โดยได้รวบรวมแบบฝึกหัดไว้ท้ายบทของแต่ละบท พร้อมทั้งมีตัวอย่าง กรณีศึกษาอัตราส่วนทางการเงิน ของธุรกิจประเภทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้เขียนขอขอบคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบคุณ นายแพทย์จุฬาเกษม ชินะผา อธิการบดีมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และ ดร. สุวิชากร ชินะผา รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านเวลา ขอขอบคุณ บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน) ที่สนับสนุนการผลิตตำราเล่มนี้เป็นตำราที่ทรงคุณค่า และขอขอบคุณบุคคลที่ได้มีส่วนในการพัฒนาและตรวจทานตำราเล่มนี้ทุกท่าน

ถ้าพบข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยไว้ทุกประการ และจะนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้นในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

หากอาจารย์ผู้สอนท่านใดต้องการเฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท สามารถติดต่อขอรับได้ที่ ฝ่ายขาย บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน) โทร. 0-2739-8387

ผศ. เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์

สารบัญ

บทที่ 1	ความรู้ทั่วไปทางการบัญชี	13
	ความหมายของการบัญชี	14
	วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงินและการจัดทำงบการเงิน	16
	แนวความคิดทางการบัญชี	19
	สมมติฐานพื้นฐานทางการบัญชี	21
	หลักเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน	26
	สรุป	30
	แบบฝึกหัด	31
บทที่ 2	งบการเงิน	33
	ความหมายของงบการเงิน	34
	จุดมุ่งหมายของงบการเงิน	34
	คุณสมบัติของงบการเงิน	35
	ข้อจำกัดของงบการเงิน	36
	ส่วนประกอบที่สำคัญของงบการเงิน	37
	การแสดงราคาในงบดุล	44
	การตีราคาสินค้าคงเหลือ	47
	การคิดค่าเสื่อมราคา	50
	สรุป	56
	แบบฝึกหัด	58

บทที่ 3 การวิเคราะห์งบการเงิน	69
วัตถุประสงค์ของการบัญชีการเงินและงบการเงิน	70
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์งบการเงิน	73
ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน	74
งบการเงินเพื่อเสนอต่อสาธารณชน	76
งบการเงินเพื่อการบริหารภายในธุรกิจ	77
ขั้นตอนการวิเคราะห์งบการเงิน	77
ข้อจำกัดของการวิเคราะห์งบการเงิน	79
ขอบเขตของการวิเคราะห์งบการเงิน	82
สรุป	83
แบบฝึกหัด	84
บทที่ 4 อัตราส่วนทางการเงิน	85
บุคคลที่ประเมินผลการวิเคราะห์งบการเงิน	86
ข้อมูลที่ใช้เปรียบเทียบงบการเงิน	87
การวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้อัตราส่วน	88
สรุป	105
แบบฝึกหัด	106
บทที่ 5 การวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวคิด	127
การวิเคราะห์งบการเงินโดยวิธีการย่อยส่วนตามแนวคิด	128
ข้อจำกัดของการวิเคราะห์งบดุลโดยวิธีการย่อยส่วนตามแนวคิด	130
สรุป	135
แบบฝึกหัด	136
บทที่ 6 การวิเคราะห์แนวโน้ม	147
ลักษณะการวิเคราะห์แนวโน้ม	148
การอ่านอัตราเปอร์เซ็นต์ของแนวโน้ม	156
การแปลความหมายจากการวิเคราะห์แนวโน้ม	158

ข้อเสียของการวิเคราะห์ด้วยวิธีเปอร์เซ็นต์ของปีฐาน	159
สรุป	159
แบบฝึกหัด	161

บทที่ 7 การบริหารเงินทุนหมุนเวียน..... 167

ความหมายของเงินทุนหมุนเวียน	168
ประเภทของเงินทุนหมุนเวียน	170
วัตถุประสงค์ของการบริหารเงินทุนหมุนเวียน	170
การบริหารเงินทุนหมุนเวียน	171
ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดปริมาณเงินทุนหมุนเวียน	174
ระดับสภาพคล่อง	175
แหล่งเงินทุนหมุนเวียน	179
การกำหนดประเภทแหล่งเงินทุน	180
สรุป	181
แบบฝึกหัด	182

บทที่ 8 งบกระแสเงินสด..... 183

ความหมายของงบกระแสเงินสด	184
ประโยชน์ของงบกระแสเงินสด	185
รายการเปลี่ยนแปลงในเงินสด	186
ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำงบกระแสเงินสด	187
การจัดทำงบกระแสเงินสด	190
วิธีการจัดทำงบกระแสเงินสด	197
สรุป	205
แบบฝึกหัด	206

บทที่ 9 โครงสร้างทางการเงินและการวิเคราะห์ค่าของทุน 229

ความหมายโครงสร้างทางการเงิน	230
ความสัมพันธ์ของงบการเงิน	232

ความสามารถในการทำกำไร	234
ข้อมูลต่อหุ้น	237
การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากโครงสร้าง	239
ค่าของทุน	242
การคำนวณมูลค่าของทุน	243
สรุป	251
แบบฝึกหัด	252

บทที่ 10 วิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการเปลี่ยนแปลงปริมาณ 257

การคำนวณหาจุดคุ้มทุน	258
การวางแผนกำไร	264
การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนกรณีสินค้าหลายชนิด	265
จุดคุ้มทุนกับนโยบายราคา	268
ข้อกำหนดของการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน	270
การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณ	271
สรุป	275
แบบฝึกหัด	276

ภาคผนวก 283

บรรณานุกรม 355

1

ความรู้ทั่วไปทางการบัญชี

สาระสำคัญ

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการตัดสินใจ และเพื่อเป็นกฎเกณฑ์สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาและก่อให้เกิดการกระทำที่สมเหตุสมผล การศึกษาทำความเข้าใจถึงรายงานทางการเงินเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมมากมายของการสื่อสารข้อมูลทางเศรษฐกิจ การวิเคราะห์งบการเงินนับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญของการประเมินผลการทำงาน การศึกษาวิชาการบัญชีจึงเป็นการเริ่มต้นวิเคราะห์งบการเงินที่ดี วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิชาการบัญชีเพื่อต้องการให้ทราบความหมายและบทบาทของการบัญชี ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้ใช้ และเป็นความรู้พื้นฐานไปสู่การวิเคราะห์งบการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายของการบัญชี
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงิน และงบการเงิน
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจแนวความคิดพื้นฐานทางการบัญชี และสมมติฐานทางการบัญชี
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. สามารถอธิบายความหมายของการบัญชีได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถอธิบายวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงิน และงบการเงินได้อย่างถูกต้อง
3. สามารถอธิบายแนวความคิดพื้นฐานและสมมติฐานทางการบัญชีได้อย่างถูกต้อง
4. สามารถอธิบายหลักเกณฑ์การจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหาสาระ

ศึกษาความหมายของการบัญชี วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงิน และงบการเงิน ศึกษาแนวความคิดขั้นพื้นฐาน และสมมติฐานทางการบัญชี และหลักเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีข้อมูลที่เพียงพอเพื่อการตัดสินใจ และเพื่อเป็นกฎเกณฑ์สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาและก่อให้เกิดการกระทำที่สมเหตุสมผล การศึกษาทำความเข้าใจถึงรายงานทางการเงิน เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมมากมายของการสื่อสารข้อมูลทางเศรษฐกิจ การวิเคราะห์งบการเงินนับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญของการประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น การศึกษาวิชาการบัญชีจึงเป็นการเริ่มต้นของการวิเคราะห์งบการเงินที่ดี วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิชาการบัญชีเพื่อต้องการให้ทราบความหมายและบทบาทของการบัญชี ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้ใช้ และเป็นรากฐานไปสู่การวิเคราะห์งบการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบัญชี

การบัญชีหมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึก การจัดจำแนก และทำรายงานเพื่อสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปของตัวเงิน สิ่งที่สำคัญของการบัญชีคือการให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายกลุ่มและผู้สนใจในกิจกรรมของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การคัดเลือก และสะสมข้อมูลทางการเงิน จำแนกงานได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนของการคัดเลือก
2. ขั้นตอนของการวัด
3. ขั้นตอนสุดท้ายคือ การจดบันทึกข้อมูลเพื่อการนำเสนอตามขั้นตอน

ทั้ง 3 ขั้นตอนมีลักษณะดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ขั้นตอนของการจัดทำบัญชี

ขั้นตอนของการจัดทำบัญชี	
ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือก	เป็นการจัดระบบบัญชี โดยจัดให้สามารถคัดเลือกเฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องจากเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งมีเป็นจำนวนมาก จะสังเกตได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นระบบบัญชีที่ดีเพียงใดก็ตาม ก็ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลทางการเงินไว้ได้ทั้งหมด
ขั้นตอนที่ 2 การวัด	เมื่อคัดเลือกเหตุการณ์ที่ต้องการได้แล้ว การบัญชีก็ต้องเลือกวิธีการที่จะวัดค่าของเหตุการณ์นั้น การวัดค่าคือการแสดงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน และการกำหนดค่าโดยวิธีอื่น

ตารางที่ 1.1 (ต่อ) ขั้นตอนของการจัดทำบัญชี

ขั้นตอนของการจัดทำบัญชี	
<p>ขั้นตอนที่ 3 การจดบันทึกข้อมูล</p>	<p>การจดบันทึกข้อมูลจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะของรายการ การกำหนดวิธีการและระบบเพื่อให้สามารถติดตามกิจกรรมนั้นๆ ได้ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ลำดับต่อไปจะต้องจัด จำแนก และทำสรุปข้อมูลจำแนกได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจำแนกประเภท 2. การสรุป 3. การตีความ <p>การจัดจำแนกประเภท หมายถึง การจัดจำแนกข้อมูลทางการเงินที่รวบรวมและบันทึกให้อยู่ในโครงสร้างที่เป็นประโยชน์และสมเหตุสมผล ตัวเลขเป็นจำนวนมากนั้นจะให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จนกว่าจะได้มีการนำตัวเลขเหล่านั้นมาสร้างความสัมพันธ์กัน การจัดจำแนกโครงสร้างข้อมูลคือ การจัดจำแนกเป็นโครงสร้างของสินทรัพย์และสิทธิ์ของการได้เสีย</p> <p>เก็บรวบรวมและจัดจำแนกข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมและจัดจำแนกข้อมูลทางการเงินครบป็นแล้ว ก็จะนำมาทำการสรุปในรูปของงบการเงิน และจัดทำรายงาน รายงานดังกล่าวนี้เป็นเสมือนสื่อกลางของการสื่อสารทางการบัญชี</p> <p>การอธิบายลำดับวิธีการของการบัญชี จะเกี่ยวกับความหมายประโยชน์ และข้อจำกัดของผู้ใช้งบ ซึ่งรายงานดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดและเป็นงานลำดับสุดท้ายของงานการสื่อสาร การให้ข้อมูลที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่นำเสนอ ย่อมจะทำให้สามารถตีความและแปลความหมายของผลงานทางการบัญชีได้ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญ</p>

ประโยชน์ที่ได้รับสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการทำบัญชี ประกอบด้วยบุคคลประเภทต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. กลุ่มของเจ้าของ เช่น ผู้บริหาร ผู้ให้สินเชื่อ พนักงาน หรือสหภาพแรงงาน
2. กลุ่มของผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของสังคม เช่น ตลาดหลักทรัพย์ ศาล เป็นต้น
3. กลุ่มของสาธารณชน
4. กลุ่มของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการภาษีอากร

ผู้ใช้งบการเงินที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของธุรกิจโดยตรง ได้แก่ เจ้าของ ซึ่งเจ้าของจะใช้งบการเงินเพื่อตัดสินใจในการดำรงไว้ การเพิ่มหรือการลดจำนวนหุ้นที่ตนถือครองอยู่ และใช้เพื่อประเมินผลการใช้ทรัพยากรและการบริหารงานของฝ่ายจัดการ หรือผู้ที่อาจจะเป็นเจ้าของธุรกิจ เจ้าหนี้และผู้ขายวัสดุสิ่งของให้กับธุรกิจในอนาคตมักจะใช้งบการเงินเพื่อพิจารณาเงินที่จะให้กับธุรกิจ ฝ่ายจัดการจะใช้งบการเงินเพื่อพิจารณาถึง ละเอียดและความต้องการของการใช้เงินเพื่อประเมินผลที่เกิดจากการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่ได้กระทำไป กำหนดนโยบายการเงินเป็นผล คาดการณ์เกี่ยวกับฐานะการเงิน ตลอดจนรายได้ที่จะได้รับในภายหน้า พิจารณาเกี่ยวกับการที่จะควมรวมและซื้อกิจการ และการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกิจการใหม่

ผู้ใช้งบการเงินที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของกิจการโดยตรง มักจะให้ความสนใจงบการเงินเพราะว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องให้ความคิดเห็น ช่วยเหลือหรือปกป้องผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องการที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง ได้แก่ ที่ปรึกษาหรือนักวิเคราะห์การเงิน ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้ลงทุนและผู้ที่จะลงทุนให้แก่บริษัทไว้ เพิ่ม ลด หรือซื้อหลักทรัพย์ของธุรกิจ ประเมินการลงทุนในกิจการนั้นด้วยการเปรียบเทียบกับการลงทุนทางอื่น ถึงแม้ว่าบุคคลกลุ่มต่างๆ นี้จะมีความต้องการข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันก็จริง แต่ถ้าคำหนึ่งสิ่งไม่มูกว้างแล้วจะเห็นว่าข้อมูลที่บุคคลทุกกลุ่มต้องการนั้นมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน กล่าวคือ ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของธุรกิจที่จัดทำบัญชีนั้นขึ้น ข้อมูลดังกล่าวอาจจะทำหน้าที่เพื่อวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
2. เพื่อชี้ให้เห็นมุมมองที่ผู้บริหารต้องการ
3. เพื่อการตัดสินใจที่สำคัญ โดยพิจารณาเรื่องวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อช่วยให้มีประสิทธิภาพในการชี้แนะแนวทางและการควบคุมองค์ประกอบทรัพยากรมนุษย์และวัสดุ
4. เก็บรักษาและรายงานทรัพยากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงิน และการจัดทำงบการเงิน

ทั้งการจัดทำบัญชีการเงินและการจัดทำงบการเงิน มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินในเชิงตัวเลขอันเกี่ยวข้องกับธุรกิจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเจ้าหนี้และเจ้าของเพื่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ย่อมรวมถึงการ

ให้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายจัดการและหน้าที่ที่
ความรับผิดชอบในการบริหารอื่นๆ ด้วย โดยวัตถุประสงค์ทั่วไปมีดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงินและการจัดทำงบการเงิน

วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีการเงินและการจัดทำงบการเงิน	
1. เพื่อให้ข้อมูลที่สามารถประเมินฐานะ ความมั่นคงของธุรกิจ	การให้ข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และพันธะหนี้สินของกิจการ ข้อมูลดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อการ ประเมินฐานะความมั่นคงหรือความอ่อนแอของธุรกิจ โดยแสดงให้เห็น ว่าทรัพยากรของธุรกิจที่มีอยู่นั้นได้มาจากแหล่งใดและถืออยู่ใน สถานะใด นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงความสามารถในการชำระหนี้ ที่ผูกพันธุรกิจ ตลอดจนการชี้ให้ทราบว่าทรัพยากรที่มีอยู่นั้น จะมี โอกาสที่จะขยับขยายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคตต่อไปได้หรือไม่
2. เพื่อทราบถึงการเปลี่ยนแปลงใน ทรัพยากรสุทธิ	การให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในทรัพยากรสุทธิ ของธุรกิจอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจแล้วมีกำไร ผู้บริหาร ย่อมต้องการข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เพื่อนำ ข้อมูลเหล่านั้นมาวางแผนการดำเนินงานและเปรียบเทียบความเจริญ ก้าวหน้าของธุรกิจที่ดำเนินไปกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้
3. เพื่อช่วยประมาณการแนวโน้มการ หารายได้	การให้ข้อมูลทางการเงินเพื่อช่วยในการประมาณการแนวโน้มของ การหารายได้ของธุรกิจ ข้อมูลที่เกี่ยวกับอดีตและปัจจุบันจะช่วยใน การพยากรณ์ผู้ใช้ ตัวเลขที่แสดงแนวโน้มได้หลายปี ย่อมมีส่วนใน การทำกรพยากรณ์ได้ดีกว่าตัวเลขที่แสดงผลเพียงปีเดียว
4. เพื่อให้ทราบการเปลี่ยนแปลงของ ภาระหนี้สิน	การให้ข้อมูลอื่นๆ อันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในทรัพยากรทาง เศรษฐกิจและพันธะหนี้สิน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใน สิทธิ์และส่วนได้เสียที่คงเหลือจากกิจกรรมแหล่งอื่นนอกเหนือจาก กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำกำไรโดยตรง และข้อมูลเกี่ยวกับเงิน ทุนหมุนเวียน หรือการเคลื่อนไหวของเงินทุนของผู้ใช้งบ ตัวอย่าง เช่น การเปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับนโยบายบัญชี เป็นต้นว่า การคิด ค่าเสื่อมราคา วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือ และข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สิน

วัตถุประสงค์อันเกี่ยวกับ คุณภาพซึ่งมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายที่ว่าด้วยความจริง ความเที่ยงธรรม และความถูกต้อง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นความต้องการของสังคมส่วนรวม บัญชีการเงินจะมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้น ควรจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะของสิ่งเหล่านี้

1. การเข้าประเด็น หลักการเข้าประเด็นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการเลือกวิธีการที่จะใช้วัดและรายงานของการบัญชีการเงิน เพื่อช่วยผู้ใช้ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ การที่จะตัดสินใจว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่เข้าประเด็นหรือไม่นั้นจะต้องคำนึงถึงการใช้โดยทั่วไป มากกว่าที่จะคำนึงถึงผู้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงบางอย่าง การทำให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายนั้น ข้อมูลทางการบัญชีที่น่าเสนอควรจะมีอยู่ในลักษณะที่จะสามารถเข้าใจได้ ซึ่งหมายถึงรูปแบบและศัพท์ทางการบัญชีที่ใช้ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงให้ง่ายต่อการเข้าใจ ถ้าต้องการให้ข้อมูลทางการบัญชีเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งาน ความเข้าใจในข้อมูลนั้นย่อมมีความสำคัญ ผู้ซึ่งบการเงินจะสามารถเข้าใจข้อมูลที่นำเสนอได้ก็ต่อเมื่อข้อมูลที่นำเสนอและวิธีการที่น่าเสนอให้ความหมาย ความเข้าใจในสิ่งนี้ให้หมายรวมไปถึงว่า ผู้ซึ่งบการเงินจะต้องมีความเข้าใจถึงสภาพของการดำเนินงานที่ซับซ้อน ตลอดจนเทคนิค วิธีการบัญชี และศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงบการเงินด้วย

2. การมีหลักฐานเอกสารอ้างอิง หากมีหลักฐานเอกสารให้ตรวจสอบได้ ย่อมมีผลต่อความเชื่อถือมากขึ้น การประเมินค่าทางการบัญชีในบางครั้งจะต้องอาศัยความคิดเห็นและการพิจารณาตัดสินใจโดยคำนึงถึงเหตุผลและความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจะเป็นประโยชน์และเชื่อถือได้มาก ถ้ามีหลักฐาน เอกสารอ้างอิง และตรวจสอบได้โดยบุคคลอื่น ข้อมูลทางการบัญชีที่น่าเสนอเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันควรมีความเป็นกลาง คือไม่มีความคิดเห็นเชิงลบ และไม่ควรมีข้อสันนิษฐานที่จะให้ข้อมูลเพื่อผู้ใช้หรือเพื่อความ ต้องการอย่างใดโดยเฉพาะเจาะจง ผู้จัดทำข้อมูลทางการบัญชีไม่ควรพยายามให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้งานบางคน ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้งานอื่นที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ตรงกัน

3. ควรเสนอข้อมูลทางการบัญชีให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถใช้ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้โดยไม่เสียงาน ข้อมูลทั้งหลายที่มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ข้างต้นควรจะต้องนำมาเสนอทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ควรเปิดเผยข้อมูลทุกอย่างเพื่อความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ แต่ถ้าข้อมูลที่นำเสนอมากเกินไปและไม่มีสาระสำคัญก็ จะไม่มีประโยชน์ต่อผู้ซึ่งบการเงิน การให้รายละเอียดมากเกินไป จะทำให้ข้อมูลที่มีความสำคัญ ถูกปิดบังไว้และไม่เห็นเด่นชัด

4. การเปรียบเทียบกันได้ สามารถสังเกตถึงจุดที่เหมือนและจุดที่ต่างกันได้ ทั้งนี้ ย่อมจะต้องขึ้นอยู่กับเหตุการณืว่าถ้าเหมือนกันต้องได้รับการบันทึกในลักษณะเดียวกัน การให้ข้อมูลทางการบัญชีที่ทำให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ ย่อมช่วยในการนำไปสู่ข้อสรุปอันเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน และความสำเร็จทางด้านการเงิน จากการเปรียบเทียบในระหว่างงวดต่างๆ ของธุรกิจเดียวกันและกับธุรกิจอื่น

งบการเงินที่ดีควรเปรียบเทียบในเวลาที่แตกต่างกันได้ แต่จะต้องเป็นงบการเงินที่มีระยะเวลาเท่ากันและเป็นไปตามเงื่อนไข ดังตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 เงื่อนไขของการเปรียบเทียบงบการเงิน

เงื่อนไขของการเปรียบเทียบงบการเงิน	
1. รูปแบบของรายงาน	แสดงรายงานในรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ การจัดจำแนกภายในงบการเงินนั้นจะต้องเหมือนกัน
2. เนื้อหาของรายงาน	เนื้อหาที่แสดงอยู่ในงบการเงินจะต้องเหมือนกัน กล่าวคือ รายการอย่างเดียวกันจะต้องบันทึกเหมือนกันและจัดจำแนกประเภทบัญชีอย่างเดียวกัน
3. หลักการบัญชี	ต้องเป็นงบการเงินที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง หลักการบัญชีที่ยึดถือปฏิบัติกันมา หรือถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชี ผลของการเปลี่ยนแปลงที่กระทบต้องงบการเงินก็ต้องเปิดเผยให้ทราบโดยทั่วกัน
4. ลักษณะของรายการ	เปิดเผยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมหรือลักษณะของรายการที่เกิดขึ้น
5. ความสม่ำเสมอ	ความสม่ำเสมอเป็นที่แน่นอนว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติหรือวิธีการ จำเป็นต้องเปิดเผยการเปลี่ยนแปลงและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทำการเปรียบเทียบกันได้

แนวความคิดทางการบัญชี

ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากงบการเงินกลุ่มต่างๆ อันได้แก่ ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ รัฐบาล พนักงานลูกจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ มีอิทธิพลต่อการบัญชีการเงินดังกล่าวมาแล้ว จึงทำให้บัญชีการเงิน

จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของความสำเร็จและความเป็รประโยชน์ของรายงานทางการเงิน สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวคือ การกำหนดหลักการบัญชีมูลฐานขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำและแปลความหมายของรายงานทางการเงิน

การขยายตัวของธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้และความชำนาญงานมากขึ้น ผู้ประกอบการจำเป็นที่จะต้องมอบหมายงานและการบริหารงานให้กับผู้จัดการมืออาชีพเพิ่มมากขึ้น นักลงทุนซึ่งรวมถึงเจ้าหนัจะมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานน้อยลง การสื่อสารที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้พวกเขาได้รับทราบความเป็นไปเกี่ยวกับธุรกิจคือ รายงานทางการเงิน ซึ่งต้องเป็นข้อมูลที่รวบรวมและจัดทำขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นไปตามมาตรฐานที่รับรองโดยทั่วไป โดยกระทำขึ้นอย่างสม่ำเสมอและสามารถเข้าใจได้ง่าย มีฉะนั้นแล้ว ข้อมูลทางการเงินที่จัดทำขึ้นนั้นอาจจะมีองค์ประกอบ รูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

หลักการบัญชีที่ดีควรจะมี ความกระจ่างชัดและแน่นอนพอที่จะแนะนำการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพ ที่จะจดบันทึกรายการให้ตรงกันหรือใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ถ้าหากจะระบุรายการที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่ง ควรระบุสถานการณ์ของรายการที่เกิดขึ้นด้วย นักบัญชีแต่ละคนควรที่จะบันทึกการรายการนั้นได้เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน การพัฒนาทางด้านการบัญชีจึงจะเป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์ หลักการบัญชีไม่เหมือนหลักการตามธรรมชาติที่สามารถพิสูจน์หลักกรนั้นๆ ได้ว่าเป็นจริง แต่หลักการบัญชีเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดขึ้นมา สามารถพัฒนา รวมถึงจะต้องเป็นที่ยอมรับและสนับสนุนโดยสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันผู้ประกอบการวิชาชีพทางการบัญชี หน่วยงาน สถาบันศึกษา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ หลักการบัญชีจะเป็นที่ยอมรับทั่วไปหรือไม่ ยอมรับขึ้นอยู่กับประเด็นสำคัญ เช่น ประโยชน์ของความเที่ยงธรรม สามารถปฏิบัติได้ ไม่ยุ่งยาก และไม่ซับซ้อน

มาตรฐานการบัญชีได้รับการสนับสนุนจากนักบัญชีอย่างแพร่หลายและจะมีการจัดทำกาแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทุกปี ทั้งนี้ อาจจะมาจากการเหตุผลที่ว่า หลักการบัญชีมักจะทำให้เห็นว่าสิ่งที่อาจพิสูจน์ให้เห็นจริง ได้ตาม กฎทางวิทยาศาสตร์ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว หลักการบัญชีเกิดขึ้นจากการพิจารณาวิธีปฏิบัติที่ยอมรับกันและกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน หลักการบัญชีย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม วัฒนาการทางเศรษฐกิจ และสังคม

แนวความคิดบัญชีมูลฐานเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาโครงสร้างทฤษฎีคือ การสร้างแนวความคิดและคำนิยามของคำศัพท์ต่างๆ การบัญชีใช้คำต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะที่เรียกว่า ศัพท์ทางการบัญชี และเมื่อประกอบกันขึ้นแล้วรวมเรียกว่า ภาษาทางธุรกิจ เช่น สินทรัพย์ คือสิทธิและทรัพยากรที่มีอยู่ เป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบธุรกิจ สามารถแสดงค่าเป็นตัวเงินได้และจะให้อะไรประโยชน์ในอนาคต **หนี้สิน** คือพันธะผูกพันที่ธุรกิจจะต้องชำระให้

หมดไปด้วยการจ่ายทรัพย์สินหรือให้บริการ **ส่วนของผู้ขาย** คือสิทธิเรียกร้องของผู้ขายของสินทรัพย์สุทธิ มีลักษณะเป็นมูลค่าคงเหลือสุทธิและไม่ต้องดำเนินการเลิกกิจการ **รายได้** คือการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์สุทธิที่เกิดจากการให้บริการหรือการขายสินค้า **ค่าใช้จ่าย** คือต้นทุนของสินทรัพย์ที่ใช้ไปในการดำเนินธุรกิจเพื่อหารายได้ **กำไร** คือส่วนเกินของรายได้เหนือค่าใช้จ่ายของงวดเวลาหนึ่ง รายการที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนที่บันทึกขึ้นนั้น มีลักษณะทางการเงินแสดงค่าเป็นตัวเลขได้ และมักจะมีผลให้เกิดการโอนสิ่งที่มีมูลค่าในระหว่างกัน

สมมติฐานพื้นฐานทางการบัญชี

ข้อสมมติฐานพื้นฐานทางการบัญชี เป็นข้อสรุปเบื้องต้นที่นับว่ามีความสำคัญต่อการบัญชีเป็นอย่างมาก เพื่อสร้างความถูกต้องและสร้างความสม่ำเสมอ ถ้านักบัญชีไม่เข้าใจข้อสมมติฐานทางการบัญชี ก็จะไม่สามารถเข้าใจได้ถึงสาเหตุที่จะต้องแสดงข้อสนเทศ จะใช้หลักและวิธีการลงบัญชีใด จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ คือ

1. หน่วยงานทางเศรษฐกิจ
2. การดำเนินงานต่อเนื่อง
3. หน่วยเงินตรา
4. งวดเวลา

ทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีลักษณะดังตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 สมมติฐานทางการบัญชี

สมมติฐานทางการบัญชี	
1. หน่วยงานทางเศรษฐกิจ	หน่วยงานทางเศรษฐกิจถือว่าเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สามารถเจาะจงอยู่ในหน่วยงานหนึ่งได้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการบัญชี จะแยกหน่วยงานที่เป็นห้างหุ้นส่วนหรือเจ้าของคนเดียวออกจากผู้เป็นเจ้าของ โดยไม่คำนึงถึงความจริงในแง่กฎหมายว่าจะมีความแตกต่างและแยกจากกันไม่ได้ สมมติฐานซึ่งว่าด้วยหน่วยงานทางเศรษฐกิจนี้ถือว่าการเป็นเจ้าของทรัพย์สินทั้งหมดที่ได้มาจากเจ้าของและจากเจ้าของ การบันทึกและเสนอรายการค้าด้านเจ้าหนี้และเจ้าของจะต้องแยกออกจากกัน หน้าที่ทางการบัญชีก็คือ การบันทึกและแสดงรายการสินทรัพย์ส่วนของผู้ขาย ส่วนของผู้ขาย และการดำเนินงานของแต่ละแห่งแยกต่างหากจากกัน ความที่สถานะที่แยกหน่วยงานของธุรกิจออกเช่นนี้จะมีผลกระทบต่อการวิเคราะห์รายการสะสมและจัดจำแนกข้อมูล การเสนอรายงานทางการเงิน ตลอดจนการพิจารณาผลการดำเนินงานของหน่วยธุรกิจหนึ่ง

ตารางที่ 1.4 (ต่อ) สมมติฐานทางการบัญชี

สมมติฐานทางการบัญชี	
2. การดำเนินงานต่อเนื่อง	<p>การบันทึกบัญชีเกือบทั้งหมดจะตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า ธุรกิจจะดำรงอยู่เป็นเวลานาน ถึงแม้ว่าในอนาคตจะมีธุรกิจจำนวนไม่น้อยที่ประสบความล้มเหลว แต่ส่วนมากยังสามารถดำรงอยู่และปลอดภัย ถึงแม้ว่านักบัญชีจะไม่เชื่อว่าธุรกิจจะดำรงอยู่ตลอดไปโดยไม่มีวันสิ้นสุด แต่นักบัญชียังเชื่อว่าธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นมาจะมีกิจการดำเนินมาอย่างต่อเนื่องยาวนานพอที่จะให้บริการเป้าหมายและข้อมูลผู้พันที่ได้ทำไว้จนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การยอมรับหลักการของสมมติฐานข้อนี้มีความสำคัญ เนื่องจากใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดหลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติบัญชีอีกหลายเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น เรื่อง หลักราคาทุน เรื่อง วิธีการตัดค่าเสื่อมราคา เรื่อง ค่าสูญสิ้น ค่าเสื่อม สิ้นต่างๆ เป็นต้น การดำเนินมาต่อเนื่องของธุรกิจเป็นสมมติฐานที่ไว้ได้ทั่วไปกับธุรกิจที่ดำเนินมาตามปกติ สำหรับธุรกิจที่อยู่ในสถานะที่ชี้ชัดว่าจะต้องเลิกดำเนินมา ย่อมใช้ข้อสมมติดังกล่าวไม่ได้ และจะต้องใช้มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้เฉพาะเรื่องนั้นแทน</p>
3. หน่วยเงินตรา	<p>สมมติฐานเรื่องหน่วยเงินตรา ถือว่าเป็นสื่อกลางของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นเรื่องเหมาะสมที่จะใช้หน่วยเงินตราเป็นเกณฑ์วัดค่าและการวิเคราะห์ทางการบัญชี หน่วยเงินตราจะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในภาพลงทุนและการเปลี่ยนแปลงของสินค้าและบริการได้ดีที่สุด หน่วยเงินตรามีความสัมพันธ์โดยตรงและเป็นสิ่งสามัญมีอยู่ทั่วไป เป็นที่เข้าใจ และเป็นประโยชน์ สามารถใช้เป็นสิ่งที่แสดงข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี</p>
4. งวดเวลา	<p>ผลการดำเนินงานจะวัดค่าได้ถูกต้องที่สุดก็ต่อเมื่อการดำเนินงานสิ้นสุดลง แต่จะเห็นว่าธุรกิจ รัฐบาล ผู้ลงทุน และบุคคลกลุ่มอื่น ย่อมต้องการข้อมูลอันเกี่ยวกับการดำเนินงานในเวลาทีเร็วและทันต่อเหตุการณ์ และจะรอจนกว่าธุรกิจสิ้นสุดการดำเนินงานโดยไม่ทราบได้ว่าจะเป็นเวลาใด ดังนั้น ข้อสมมติฐานที่ว่าด้วยงวดเวลาหรือรอบเวลา จึงถือว่าเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของธุรกิจที่สามารถจะจัดแบ่งออกเป็นงวดได้ งวดเวลาที่กำหนดขึ้นนี้อาจจะแตกต่างกันได้ แต่ที่นิยมกันโดยทั่วไปมักจะแบ่งเป็นรายเดือน รายไตรมาส และรายปี</p> <p>นักบัญชีจะแบ่งการดำเนินงานที่กระทำอย่างต่อเนื่องเป็นงวดเวลาใด จะต้องพิจารณาตัดสินใจว่ารายการค้าหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรายการใดเป็นของงวดเวลาที่จัดแบ่งไว้ ยิ่งเป็นงวดเวลาที่สั้นมากเพียงใด ก็ยิ่งยากที่จะพิจารณาทำรายการที่ถูกต้องของงวดเวลานั้นมากขึ้นเพียงนั้น สืบเนื่องมาจากมีปัญหาในการปันส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายของรายการต่างๆ ให้เข้ากับงวดเวลาที่จัดแบ่งไว้ ผลการประกอบการเป็นรายเดือนที่ทำได้ย่อมเชื่อถือได้น้อยกว่าผลของงวดรายไตรมาส และผลประกอบการของงวดรายไตรมาสย่อมเชื่อถือได้น้อยกว่าผลประกอบการของงวดรายปี เป็นที่น่าสังเกตว่า สมมติฐานที่เกี่ยวกับงวดเวลานี้แสดงให้เห็นว่านักบัญชีจะต้องวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาด้านหลักการระหว่างความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน กับการให้ข้อมูลทางการเงินที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์</p>

จากทฤษฎีทางการบัญชีข้างต้น อาจนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเมื่อเปรียบเทียบกัน ดังตารางที่ 1.5

ตารางที่ 1.5 การเปรียบเทียบระหว่างแนวความคิดขั้นมูลฐานทางการบัญชีกับข้อสมมติฐานทางการบัญชี

การเปรียบเทียบระหว่างแนวความคิดขั้นมูลฐานกับข้อสมมติฐานทางการบัญชี	
แนวความคิดขั้นมูลฐานทางการบัญชี	ข้อสมมติฐานทางการบัญชี
1. สินทรัพย์	1. หน่วยงานทางเศรษฐกิจ
2. หนี้สิน	2. การดำเนินงานต่อเนื่อง
3. ส่วนของเจ้าของ	3. หน่วยเงินตรา
4. รายได้	4. งวดเวลา
5. ค่าใช้จ่าย	
6. กำไร	
7. รายการค้า	

จากแนวความคิดขั้นมูลฐานและข้อสมมติฐานทางการบัญชีข้างต้นนั้น มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมขึ้น ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ราคาทุน
2. หลักเกณฑ์การเกิดขึ้นของรายได้
3. หลักเกณฑ์การใช้หน่วยเงินตราในบัญชี
4. หลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของกิจการ
5. หลักเกณฑ์การใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม
6. หลักเกณฑ์รอบเวลา
7. หลักเกณฑ์ความดำรงอยู่ของกิจการ
8. หลักเกณฑ์การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้
9. หลักเกณฑ์เงินค้ำ
10. หลักเกณฑ์โดยประมาณ
11. หลักเกณฑ์ความสม่ำเสมอ

12. หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ
13. หลักเกณฑ์ความระมัดระวัง
14. หลักเกณฑ์เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ
15. หลักเกณฑ์การมีนัยสำคัญ

การดำเนินธุรกิจนั้นย่อมต้องมีรายการต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย รายการที่นักบัญชีจะต้องจดบันทึก จะต้องเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับการเงินและเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้ว นักบัญชีจะนำรายการที่กล่าวนี้มาเก็บรวบรวมและจดบันทึก โดยแยกออกเป็นงวดอย่างมีระบบและเป็นหมวดหมู่ เมื่อถึงวันสิ้นงวด จะนำข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นและจดบันทึกไว้ทั้งหมดมาสรุปผลเป็นงบการเงิน งบการเงินที่จัดทำขึ้นนี้ก็เพื่อให้บุคคลภายนอก ซึ่งได้แก่ เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน หรือผู้สนใจทั่วไป สามารถนำข้อมูลทางการเงินบัญชีหรือรายงานทางการเงินนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำบัญชี นักบัญชีจะต้องใช้หลักการบัญชีที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หรือที่เรียกว่าหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และการบัญชีที่จัดทำขึ้นนี้ได้รับการรับรองโดยทั่วไปนี้เรียกว่า การบัญชีการเงิน (Financial Accounting) บางครั้งการลงบันทึกบัญชีอาจขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจด้วย การแบ่งประเภทของธุรกิจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การแบ่งประเภทของธุรกิจตามผลผลิต หรือเป็นธุรกิจที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการให้บริการ และเป็นธุรกิจที่ทำประโยชน์ให้กับบุคคลภายนอก โดยธุรกิจได้รับค่าตอบแทน เช่น การให้บริการตัดเย็บเสื้อผ้า ร้านทำผม กิจการโรงแรม สำนักกฎหมาย เป็นต้น

2. การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งสินค้าที่จำหน่ายนั้นอาจได้มา 2 วิธีดังนี้คือ ซื้อมาขายไป คือการดำเนินธุรกิจที่ซื้อสินค้ามาเพื่อขายในราคาที่สูงกว่าราคาที่ซื้อ มา เช่น กิจการห้างสรรพสินค้า ร้านขายของชำ เป็นต้น และผลิตสินค้าขึ้นมาเพื่อขาย เป็นธุรกิจที่ผลิตสินค้าสำเร็จรูปขึ้นมาเพื่อขาย โดยซื้อวัตถุดิบเข้ามาและทำการผลิตเอง เมื่อผลิตเป็นสินค้าที่สำเร็จรูปแล้ว ก็จะนำสินค้าที่ผลิตออกขายไปในราคาที่สูงกว่าต้นทุนการผลิต เช่น บริษัทผลิตเบียร์ ผลิตอาหารสำเร็จรูป ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น การแบ่งลักษณะของธุรกิจแบบดังกล่าว เป็นการแบ่งประเภทของธุรกิจตามรูปแบบของความเป็นเจ้าของ โดยจะพิจารณาถึงการลงทุน โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. กิจการเจ้าของคนเดียว
2. ห้างหุ้นส่วน
3. บริษัทจำกัด
4. บริษัทมหาชน

ทั้ง 4 ประการมีลักษณะดังตารางที่ 1.6

ตารางที่ 1.6 การจำแนกธุรกิจตามรูปแบบของความเป็นเจ้าของ

การจำแนกธุรกิจตามรูปแบบของความเป็นเจ้าของ	
1. กิจการเจ้าของคนเดียว	หมายถึง ธุรกิจที่มีบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ของธุรกิจ ต้องรับผิดชอบในหนี้สินของธุรกิจทั้งหมด ถ้าไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานจะเป็นของเจ้าของคนเดียว และเจ้าของมักจะเข้าดำเนินงานเอง โดยอาจจะมีบุคคลอื่นช่วย แต่ก็มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่และพนักงานของธุรกิจ เช่น ร้านค้าย่อย หรือสำนักงานผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
2. ห้างหุ้นส่วน	หมายถึง ธุรกิจที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันลงทุนและร่วมกันเป็นเจ้าของ โดยมีสัญญาเข้าเป็นหุ้นส่วนกัน เพื่อทำการค้า โดยผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดอาจได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินงาน หรือผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนอาจจะช่วยกันบริหารงานก็ได้ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนทุกคนจะเป็นผู้มีสิทธิ์ในสินทรัพย์ต่างๆ ร่วมกัน ต้องรับผิดชอบในหนี้สินของธุรกิจร่วมกัน
3. บริษัทจำกัด	หมายถึง ธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยการระดมเงินทุนโดยการออกหุ้นมูลค่าหุ้นละเท่าๆ กัน และมีการขายหุ้นให้กับบุคคลทั่วไป ผู้ที่ซื้อหุ้นของบริษัทหรือผู้ถือหุ้นคือผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ ผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิ์โดยตรงในการดำเนินงานของบริษัท แต่ก็มีสิทธิ์ในการออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการเข้ามาบริหารงานของธุรกิจแทนตน และถ้าบริษัทมีกำไร ผู้ถือหุ้นก็จะได้รับส่วนแบ่งกำไรในลักษณะของเงินปันผล ในการจัดตั้งบริษัทนั้น ต้องมีการจดทะเบียนและอยู่ในรูปของนิติบุคคล จึงจะถือว่าเป็นบริษัทจำกัดที่ถูกต้องตามกฎหมาย
4. บริษัทมหาชน	หมายถึง บริษัทประเภทที่จัดขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ และกำหนดให้หุ้นของบริษัทมหาชนแต่ละหุ้นต้องมีมูลค่าเท่ากันและมีมูลค่าหุ้นละไม่ต่ำกว่า 5 บาท สำหรับบริษัทซึ่งดำเนินการมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้าปรากฏว่ามีการขาดทุน จะเสนอขายหุ้นตามมูลค่าหุ้นที่จดทะเบียน

หลักเกณฑ์การจัดทำงานการเงิน

สิ่งสุดท้ายที่มีความสำคัญต่อการจัดทำงานการเงินคือ หลักเกณฑ์ในการจัดทำงานการเงิน หากผู้ใช้งานการเงินไม่เข้าใจถึงข้อสมมติฐานทางการเงินบัญชี ก็เป็นการยากที่จะเข้าใจถึงเหตุผลที่นักบัญชีเสนอข้อมูลทางการเงินบัญชีนั้น ข้อสมมติฐานพื้นฐานทางการเงินบัญชีที่จะพูดถึงต่อไปนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการของสมาคมวิชาชีพการบัญชีและนักวิชาการต่างๆ ดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์ราคาทุน

หลักเกณฑ์ราคาทุน (Cost Principle) ราคาทุนถือเป็นราคาที่เกิดขึ้นจริง เชื่อถือได้ และสามารถพิสูจน์ได้ การบันทึกรายการตามราคาทุนจะเป็นราคานั้นตลอดไป ธุรกิจมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นมาและดำรงอยู่โดยไม่มีกำหนด ดังนั้น ราคาของสินทรัพย์ไม่ควรจะเปลี่ยนแปลงไปตามราคาตลาด ราคาที่แน่นอนคือราคาทุน ราคาทุนคือราคาตลาดของสินทรัพย์นั้นๆ ณ วันที่ซื้อสินทรัพย์นั้นมา เมื่อเวลาผ่านไปราคาตลาดของสินทรัพย์อาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่นักบัญชียังคงใช้ราคาทุนโดยไม่เปลี่ยนแปลงไปตามราคาตลาดที่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากราคาทุนมีความแน่นอนที่อาจพิสูจน์ได้ ทำให้ผู้ใช้งานการเงินมีความเชื่อถือในข้อมูลโดยไม่เกิดความเข้าใจผิด

หลักเกณฑ์การเกิดขึ้นของรายได้

หลักเกณฑ์การเกิดขึ้นของรายได้ (Revenue Realization Principle) ถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่สามารถให้คำตอบได้ว่าควรบันทึกบัญชีเมื่อใด หลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ กล่าวคือ รายได้จากการขายสินค้าจะเกิดขึ้นเมื่อธุรกิจได้ให้บริการเสร็จสิ้นแล้ว หรือรายได้จากการขายสินค้าเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งมอบสินค้าให้แก่ลูกค้าแล้ว ถึงแม้ว่าธุรกิจจะได้รับหรือไม่ได้เงินจากการขายหรือการให้บริการในรอบระยะเวลาหนึ่งหรือยังก็ตาม อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีอาจใช้หลักเกณฑ์อื่นเพื่อบันทึกรายได้ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ตอบปัญหาว่าควรบันทึกรายได้เมื่อใด หลักเกณฑ์การเกิดขึ้นของรายได้เกิดขึ้นเมื่อกระบวนการก่อรายได้เสร็จสิ้นลงและได้มีการแลกเปลี่ยนเกิดขึ้น

หลักเกณฑ์การใช้หน่วยเงินตรา

หลักเกณฑ์การใช้หน่วยเงินตรา (Monetary Unit Assumption) การที่จะให้ข้อมูลทางบัญชีที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ใช้ทางการเงินนั้น ข้อมูลทางการเงินอาจเป็นการอ้างถึงแบบบรรยาย ความ แต่ข้อมูลดังกล่าวจะให้ความหมายไม่ชัดเจนเท่าข้อมูลที่เป็นตัวเลข เนื่องจากหน่วยเงิน

ตราใช้เป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนและทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดราคา ดังนั้น นักบัญชีจึงใช้หน่วยเงินตราในการวัดผลการดำเนินงาน สถานะการเงิน และการแลกเปลี่ยนฐานะการเงินของธุรกิจ ดังนั้น ในกรณีบันทึกบัญชีหรือการจัดทำงบการเงิน จะมีการระบุเงินตราทุกครั้งและทุกรายการ

หลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของธุรกิจ

หลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของธุรกิจ (Entity Concept) ข้อมูลทางการบัญชีเป็นข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานหนึ่งซึ่งแยกต่างหากจากเจ้าของ กล่าวคือ การดำเนินธุรกิจ การค้าไม่ว่าจะอยู่ในรูปของกิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัด การดำเนินงานจะแยกต่างหากจากผู้เป็นเจ้าของ โดยแยกเป็นหน่วยงานอิสระ สิทธิทรัพย์สินที่เป็นของเจ้าของจะต้องแยกต่างหากจากผู้เป็นเจ้าของ ตัวอย่างเช่น ถ้าเจ้าของนำเงินสดมาลงทุน นักบัญชีจะต้องรับรู้รายการนี้และนำมาบันทึกบัญชี แต่ถ้าเจ้าของนำเงินสดไปซื้อรถยนต์เพื่อใช้ส่วนตัว นักบัญชีจะไม่รับรู้และไม่นำมาบันทึกบัญชี ดังนั้น ในการจัดทำบัญชีจะเป็นการบันทึกข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นในกิจการค้าและการแสดงผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของกิจการค้า ไม่ใช่เป็นการจัดทำบัญชีส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของ

หลักเกณฑ์การใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม

หลักเกณฑ์การใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม (Objectivity Principle) นักบัญชีที่จัดทำงบการเงินอยู่ในสถานะที่ต้องการใช้ประโยชน์จากงบการเงิน ดังนั้น เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจงบการเงินได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด การบันทึกรายการบัญชีและการทำงบการเงิน จึงต้องจัดทำขึ้นโดยอาศัยหลักฐานและข้อเท็จจริงอันเที่ยงธรรมที่บุคคลต่าง ๆ ยอมรับและเชื่อถือได้ หลักฐานดังกล่าวจะต้องปราศจากความลำเอียง หรือไม่มีทัศนคติเชิงลบต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ หลักฐานที่นักบัญชีนำมาบันทึกบัญชี ได้แก่ ใบเสร็จรับเงิน ใบกำกับสินค้า ใบส่งของ ใบสำคัญจ่าย สัญญาต่างๆ เป็นต้น

หลักเกณฑ์รอบเวลา

หลักเกณฑ์รอบเวลา (Time Period Assumption) ธุรกิจเริ่มดำเนินกิจการมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการอยู่รอดและดำเนินงานต่อไป ไม่มีกำหนดที่จะเลิกกิจการ นักบัญชีจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดรอบเวลาขึ้น เพื่อจะได้มีการจัดทำงบการเงินเพื่อวัดผลกำไรและแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินสำหรับรอบระยะเวลาหนึ่ง เพื่อจะได้แบ่งและนำข้อมูลทางบัญชีออกเป็นรอบเวลา

หลักเกณฑ์ความดำรงอยู่

หลักเกณฑ์ความดำรงอยู่ (Going Concern Assumption) การประกอบธุรกิจย่อมต้องมีวัตถุประสงค์ที่จะดำรงอยู่โดยไม่มีกำหนดที่จะเลิกกิจการ หากไม่มีปัญหาในเรื่อง การทำธุรกิจ หรือไม่มีเหตุซึ่งเป็นอย่างอื่นแล้ว ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมาจะดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ อย่างน้อยก็ นอกเท่ากับเวลาที่ได้วางแผนไว้ ดังนั้น สินทรัพย์ที่ซื้อเข้ามาเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ มิได้มีวัตถุประสงค์จะมีไว้เพื่อขาย สินทรัพย์ที่ซื้อเข้ามาเพื่อดำเนินงานจะแสดงราคาทุนที่ซื้อมาครั้งแรกหรือราคาทุนเดิม เพราะราคาทุนเป็นราคาที่เหมาะสมกว่าราคาอื่นๆ เป็นราคาที่น่าเชื่อถือและสามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาไม่ขึ้นอยู่กับความเห็นของแต่ละคน

หลักเกณฑ์การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้

หลักเกณฑ์การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้ (Matching Principle) ในรอบระยะเวลาที่มีการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจะต้องบันทึกการรับรู้รายได้ที่เกิดจากรายจ่ายนั้น ค่าใช้จ่ายหมายถึงประโยชน์ที่กิจการได้รับ โดยกิจการจะต้องจ่ายเงิน อาจจะจ่ายเงินในรอบระยะเวลาสั้นหรือยังไม่จ่ายก็ตาม ค่าใช้จ่ายบางอย่างจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ จะมีการบันทึกรายได้ตามหลักการเกิดรายได้ก่อน หลังจากนั้นจึงเอาค่าใช้จ่ายไปจับคู่กับรายได้ ปัญหาการปันส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายไปสู่งวดปีที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นปัญหาที่ยุ่ยากทางการบัญชี ตามหลักเกณฑ์คงค้าง นักบัญชีจะต้องมีวิธีทดสอบและยึดมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาที่จะนำมาใช้กับรายการค้าแต่ละรายการ

หลักเกณฑ์เงินค้าง

หลักเกณฑ์เงินค้าง (Accrual Principle) รายได้จะเกิดขึ้นเมื่อได้ให้บริการเสร็จสิ้นแล้ว หรือมีการส่งมอบสินค้าแล้ว โดยไม่คำนึงว่าจะได้รับเงินจากการให้บริการหรือจากการขายสินค้าในรอบระยะเวลาสั้นหรือยัง บางครั้งอาจจะต้องรอไปรับเงินในรอบระยะเวลาหน้าก็ได้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก็เช่นเดียวกันถือหลักว่าค่าใช้จ่ายจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการบริการแล้ว โดยไม่คำนึงว่าจะได้จ่ายเงินสดหรือยังไม่ได้จ่าย ดังนั้น ภายได้เกณฑ์คงค้างจะต้องรับรู้รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีเมื่อเกิดรายการ โดยบันทึกและแสดงในงบการเงินตามงวดบัญชีที่เกี่ยวข้อง ต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามเกณฑ์ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างต้นทุนที่เกิดขึ้นกับรายได้ที่เกิดจากต้นทุนนั้น

หลักเกณฑ์โดยประมาณ

หลักเกณฑ์โดยประมาณ (Approximation Assumption) การคำนวณจะมีรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่แน่นอนและมีลักษณะที่โดยรวมสัมพันธ์กัน ทำให้นักบัญชีไม่สามารถคำนวณกำไรและขาดทุนได้ถูกต้องแน่นอน จึงต้องใช้วิธีการประมาณการ ดังนั้น การคำนวณกำไรและขาดทุนต้องอาศัยการปันส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีต่างๆ เข้ากิจกรรมต่างๆ การคำนวณจึงต้องทำโดยวิธีการประมาณการหรือการคาดคะเนล่วงหน้า

หลักเกณฑ์ความสม่ำเสมอ

หลักเกณฑ์ความสม่ำเสมอ (Consistency Principle) คือ เมื่อนักบัญชีได้ใช้การบันทึกบัญชีเป็นอย่างไร ก็สมควรจะต้องใช้วิธีการบันทึกบัญชีนั้นโดยตลอด รายงานทางการเงินบัญชีแต่ละปีย่อมมีประโยชน์ หลักความสม่ำเสมอกำหนดให้หน่วยงานยึดถือปฏิบัติ บัญชีสำหรับรายการที่เหมือนกันของแต่ละปีต้องทำด้วยวิธีการอย่างเดียวกัน เช่น ในการคิดค่าเสื่อมราคา ซึ่งมีวิธีการคิดหลายวิธี เช่น วิธีเส้นตรง วิธีผลบวกค่ารายปี หรือวิธีคำนวณตามยอดที่ลดลง ถ้านักบัญชีเลือกใช้ในการคิดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงก็ให้ใช้วิธีนี้ตลอดไป เพราะถ้าเปลี่ยนวิธีคิดค่าเสื่อมราคาย่อมจะกระทบต่อผลกำไรและสินทรัพย์ เพราะการคิดค่าเสื่อมราคาแต่ละวิธีผลลัพธ์จะไม่เท่ากัน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติทางบัญชีไม่ได้เลย เพราะเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมในธุรกิจย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แต่ถ้าจำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการ นักบัญชีจะต้องเปิดเผยให้ทราบด้วย โดยชี้แจงการเปลี่ยนแปลงไว้ที่หมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ (Full Disclosure Principle) การบันทึกบัญชี นักบัญชีจะต้องเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่สำคัญเพื่อผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินจะได้ไม่เข้าใจผิด การเปิดเผยข้อมูลนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน โดยทั่วไปจะถือหลักว่า ถ้าไม่เปิดเผยข้อมูล จะเป็นเหตุให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด ดังนั้น หากรายการที่สงสัยก็ควรเปิดเผยหรือชี้แจงรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงไว้ด้วย

หลักเกณฑ์ความระมัดระวัง

หลักเกณฑ์ความระมัดระวัง (Conservation) กรณีที่มีวิธีปฏิบัติทางการบัญชีให้เลือกหลายวิธี อาจทำให้เกิดความไม่แน่นอนขึ้น การทำงบการเงินจึงต้องใช้ความระมัดระวัง และ

รับรู้เรื่องความไม่แน่นอนนี้ได้ด้วย หลักความระมัดระวังหมายถึง กรณีที่อาจเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีได้มากกว่าหนึ่งวิธี นักบัญชีควรเลือกวิธีที่จะแสดงสินทรัพย์และกำไรในเชิงที่ต่ำกว่าไว้ก่อน หลักโดยย่อคือ ไม่คาดการณ์ว่าจะได้กำไร แต่จะรับรู้การขาดทุนไว้อย่างเต็มที่ ในกรณีที่สงสัยให้ตัดเป็นค่าใช้จ่ายทันที อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าหลักความระมัดระวังจะเป็นเหตุผลสนับสนุนให้กิจการตั้งสำรองลับได้

หลักเกณฑ์เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ

หลักเกณฑ์เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ (Substance Over Form) บางกรณีรูปแบบการบันทึกบัญชีกับเนื้อหาทางเศรษฐกิจต่างกัน แม้รูปแบบทางเศรษฐกิจนั้นอาจจะแตกต่างจากรูปแบบทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งเนื้อหาที่รูปแบบทางกฎหมายอาจแตกต่างกัน นักบัญชีจึงควรเสนอในงบการเงิน ซึ่งรายการและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามเนื้อหาและตามความเป็นจริงทางการเงิน ไม่ใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเท่านั้น

หลักเกณฑ์การมีนัยสำคัญ

หลักเกณฑ์การมีนัยสำคัญ (Materiality) การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ควรมีความเป็นนัยสำคัญที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจอย่างถูกต้องถึงผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของธุรกิจ

สรุป

การจัดทำรายงานทางการเงินที่ดี จำเป็นที่นักบัญชีต้องเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ทางการบัญชี คือหลักเกณฑ์ขั้นมูลฐานและสมมติฐานทางการบัญชี เพื่อจะได้้นำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง รายงานทางการเงินที่ดี จะช่วยผู้บริหารเพื่อการวางแผนและตัดสินใจอย่างถูกต้องและไม่เกิดความผิดพลาด ขั้นตอนของการจัดทำรายงานทางการเงินหรืองบการเงินคือ การเตรียมข้อมูล การจำแนกข้อมูล การจัดบันทึก และการรายงานงบการเงิน หรือนักบัญชีจะนำรายการที่เกิดขึ้นมาเก็บรวบรวมเพื่อจัดบันทึก โดยแยกออกเป็นหมวดหมู่อย่างถูกต้อง เมื่อถึงวันสิ้นงวดทางการบัญชี นักวิเคราะห์งบการเงินจะได้นำข้อมูลที่ถูกรวบรวมโดยนักบัญชีมาวิเคราะห์งบการเงินต่อไป

การวิเคราะห์ รายงานทางการเงิน

การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน (Financial Report Analysis) เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นโดยมีเนื้อหาที่สำคัญคือ ความรู้เบื้องต้นทางการบัญชี การจัดทำงบการเงิน การวิเคราะห์งบการเงินโดยวิธีอัตราส่วนทางการเงิน โดยการย่อส่วนตามแนวคิด และโดยวิธีการศึกษาแนวโน้ม การบริหารเงินทุนหมุนเวียน การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด การศึกษาโครงสร้างทางการเงินและการวิเคราะห์ค่าของทุน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และการเปลี่ยนแปลงปริมาณ โดยเนื้อหาในแต่ละบทมีแบบฝึกหัดไว้ท้ายบทของทุกบทด้วย และตอนท้ายของหนังสือ ยังมีกรณีศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างการวิเคราะห์งบการเงินด้วยอัตราส่วนของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

จึงเหมาะสำหรับนักศึกษาระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ และบุคคลที่สนใจการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน โดยเนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรของคณะกรรมธิการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประวิติญ์เขียน **พ.ศ. เฉลิมขวัญ ครอบงำชัยยศ**

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

การศึกษา

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยสยาม

ผลงานเขียน

การจัดการการเงิน, การเงินธุรกิจ และ การบัญชีเพื่อการจัดการ

ผลงานแปลและเรียบเรียง

วิเคราะห์เจาะลึกอัตราส่วนทางการเงิน

ผลงานวิจัย

- การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเงินของวิสาหกิจชุมชน
- โครงการวิจัยแม่บทสหกิจศึกษาของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน
- ความเชื่อมั่นของเกษตรกรไทยที่มีต่อแผนเงินทุน Miyozowa
- วิเคราะห์งบการเงินเพื่อศึกษาแนวโน้มการลงทุนของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- วิเคราะห์ผลตอบแทนและความเสี่ยงด้วยตัวแบบ CAPM
- ความคาดหวังของบัณฑิตไทยก่อนและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ

ISBN 978-616-08-0353-8

บริหารธุรกิจ/คู่มือเรียน-งบการเงิน,
การเงิน